

Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı

Uzmanlık Tezi Özeti

Kentsel Bir Sağlık Ocağında Birim Hizmet Maliyetlerinin Hesaplanması Kızılay Sağlık Ocağı 1998 Yılı Toplam ve Birim Maliyetleri

Mestane Emek

Danışman: Feride Saçaklıoğlu

Amaç; araştırmanın amacı, maliyet çözümlerinin, sağlık ocaklarında yapılabilişliğini, kullanılabilirliğini araştırmak, hizmetlerin etkili, verimli eşitlikçi sunumu için, bir sağlık ocağında sunulan hizmetlerin birim maliyetlerini hesaplamak ve sağlık ocağı maliyet profillerini belirlemektir. Gereç ve Yöntem; 1.1.1999-15.4.2000 tarihleri arasında yapılan, bu kesitsel maliyet tanımlama çalışması Bornova Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı Kızılay Sağlık Ocağı'nda yapılmıştır. Kızılay Sağlık Ocağı'nın 1998 yılı hizmet verileri, sağlık ocağı ve sağlık grup başkanlığından toplanarak derlenmiştir. Mali veriler sağlık ocağı, sağlık grup başkanlığı ve il sağlık müdürlüğünden alınmıştır. Sağlık ocağında, maliyet merkezleri belirlenerek, yardımcı ve esas hizmet birimleri olarak ayrılmıştır. Personel, tıbbi tüketim ve genel üretim maliyetleri hesaplanmış, zaman ölçümü, bina alan ölçütleri ve hizmet birimlerinde yapılan işin sayısına göre maliyet merkezlerine birinci dağıtım yapılmıştır. Yardımcı maliyet merkezleri olan yönetim, eğitim, tıbbi sekreterlik, istatistik, ev idaresi maliyetleri belirlenen ölçütler göre esas hizmet birimlerine dağıtılmıştır. Her bir hizmet biriminde toplanan maliyetler, yapılan iş sayısına ve iş ölçümü sonucunda elde edilen oranlara bölünerek birim hizmet maliyetleri hesaplanmıştır. Türk Lirası olarak hesaplanan maliyetler, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verdiği yıl ortalaması döviz kuru üzerinden Amerikan Doları'na dönüştürülmüştür. Maliyetlerin hesaplanması ve dağıtımında Microsoft Excell 7:0 ve SPSS for Windows v. 6:0 paket programları kullanılmıştır. Bulgular; Kızılay Sağlık Ocağı 1998 yılı toplam maliyeti 27.618.714.570 TL. (106.283 Amerikan Doları)'dır. Toplam maliyetin % 91.4'ünü personel maliyetleri, % 6.2'sini genel üretim maliyetleri, % 2.4'ünü tıbbi tüketim malzemesi maliyetleri oluşturmaktadır. Personel maliyetlerinin % 91.1'ni maaşlar oluşturmaktadır. Personel maliyetlerinin % 40'ını hekim maliyetleri oluşturmaktadır. Genel Üretim maliyetlerinin maliyet merkezlerine dağılımı incelendiğinde % 27.6 ile en büyük pay ev idaresi maliyet merkezindedir. Kızılay Sağlık Ocağı'nın 1998 yılı maliyetleri birinci dağıtıma bakıldığında, maliyetlerin % 82.6'nın esas hizmet birimlerine % 17.4'ünün yardımcı hizmet birimlerine dağıldığı görülmektedir. Birinci dağıtımdan en çok payı alan maliyet merkezleri % 24.5 ile poliklinik, % 21.8 ile ana çocuk sağlığı, % 26.3 ile poliklinik birimlerdir. Bu iki birimin toplam maliyetleri, sağlık ocağı toplam maliyetlerinin % 54.3'ünü oluşturmaktadır. Birinci dağıtımda poliklinik maliyetleri en fazla iken, ikinci dağıtımda, ana çocuk sağlığı hizmetleri, sağlık ocağının yardımcı hizmetlerini daha fazla kullandığında önce çıkmaktadır. Birim maliyetleri en yüksek hizmetler bulaşıcı hastalık filyasyonu, eczane denetimi ve gıda üreten işyeri denetimleridir. Sonuç; Sağlık Ocağında toplam ve birim maliyetler üzerine en belirleyici öğeler; personel sayısı, personel oranları ve personel üretkenliğidir. Sağlık ocağı hizmetlerinin sürdürülebilirliği açısından işgücünün verimli ve etkili istihdamı öne çıkmaktadır. Sağlık ocağında yapılacak örgütsel değişikliklerin etkisini sınamada, maliyetlerin zaman içindeki değişiminin de izlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Maliyet çözümlenmesi, sağlık ocağı, birim maliyetler.

Cost analysis, primary health service, mean cost.